

# LST ISO 690:2010

## Pirmojo elemento ir datos metodas

(ISO 690:2010(E) First element date)

### Literatūros sąrašas:

Mokslinio darbo pabaigoje pateikiamas visų panaudotų informacijos šaltinių bibliografinių aprašų sąrašas. Sąrašas yra rikiuojamas abėcėlės tvarka pagal pirmąjį bibliografinio aprašo elementą (autorių arba antraštę, jeigu autoriaus nėra).

Jeigu literatūros sąrašė yra keli to paties autoriaus darbai, kuriuose jis yra vienintelis autorius ir/ar pirmasis iš kelių autorių, pirmenybė teikiama tam dokumentui, kuriame šis asmuo yra vienintelis autorius. Pvz.:

ALEKSANDRAVIČIUS, Egidijus, 2003. *Giesmininko kelias: monografija*. Vilnius: Versus aureus. ISBN 9955-601-00-0.

ALEKSANDRAVIČIUS, Egidijus ir Antanas KULAKAUSKAS, 2001. Nuo amžių slenksčio: naujausia Lietuvos XIX amžiaus istoriografija. *Darbai ir dienos*, t. 28, p. 7-31.

Jeigu literatūros sąrašė yra keli to paties autoriaus kūriniai, pirmenybė teikiama senesniems informacijos šaltiniams. Pvz.:

ALEKSANDRAVIČIUS, Egidijus, 2003. *Giesmininko kelias: monografija*. Vilnius: Versus aureus. ISBN 9955-601-00-0.

ALEKSANDRAVIČIUS, Egidijus, 2006. Post-Communist transition: the case of two Lithuanian capital cities. *Revue internationale de sociologie*, vol. 16, no. 2, p. 347-360. ISSN 0390-6701.

ALEKSANDRAVIČIUS, Egidijus, 2013. Lost in freedom: competing historical grand narratives in post-Soviet Lithuania. *Darbai ir dienos*, t. 60, p. 319-338. ISSN 1392-0588.

### Bibliografinio aprašo elementų eilės tvarka:

1. Pirminė atsakomybė (autoriaus pavardė ir vardas arba vardo inicialai) (*privaloma*)
2. Skelbimo data (metai) (*privaloma*);
3. Šaltinio antraštė ir paantraštė (*privaloma*);
4. Laikmenos rūšis (*privaloma interaktyviems dokumentams, kitiems nebūtina*);
5. Leidimas (*privaloma*);
6. Antrinė atsakomybė (vertėjai, redaktoriai, sudarytojai) (*neprivaloma*);
7. Skelbimo vieta (*privaloma*);
8. Leidėjas (*privaloma*);
9. Numeracija (*privaloma*);
10. Vieta pagrindiniame dokumente (puslapiai, tomo nr.) (*privaloma*);
11. Nuorodos sukūrimo data (*privaloma interaktyviems dokumentams*);
12. Serijos pavadinimas (*neprivaloma*);
13. Standartinis numeris (ISBN, ISSN, ISMN, DOI) (*privaloma*);
14. Įsigijimo sąlygos ir prieiga (*privaloma interaktyviems dokumentams kitiems nebūtina*);
15. Pastabos (*neprivaloma*).

## **Autorius (-iai)**

Bibliografinis aprašas pradedamas autoriaus pavarde, po jos dedamas kablelis, tada rašomas vardas arba vardo inicialas. Jeigu šaltinyje nurodytas tik autoriaus vardo inicialas, jį atskleisti nebūtina. Autorių pavardės rašomos didžiosiomis raidėmis. Pvz.:

MAŽEIKIS, Gintautas, 2013. *Įsitikinimai: sąmoningumo metamorfozės*. Kaunas: Kitos knygos. ISBN 978-609-427-130-4.

DAUKANTIENĖ, V., 2013. *Siuvinių gamybos technologija*. 2-oji patais. ir papild. laida. Kaunas: Technologija. ISBN 978-609-02-0934-9.

**Jeigu šaltinyje yra 2 autoriai**, po pirmojo autoriaus pavardės, dedamas kablelis, tuomet rašomas pirmojo autoriaus vardas ar vardo inicialas, rašomas jungtukas „ir“, po jo seka antrojo autoriaus vardas ar vardo inicialas ir pavardė. Pvz.:

KRIŠČIŪNAS, Bronius ir Audrius DĖDELĖ, 2014. *Aplinkos inžinerija: mokomoji knyga*. Kaunas: Vytauto Didžiojo universitetas. ISBN 978-609-467-020-6.

**Jeigu šaltinyje yra 3 autoriai**, bibliografinis aprašas pradedamas pirmojo autoriaus pavarde, dedamas kablelis, tuomet rašomas pirmojo autoriaus vardas arba vardo inicialas, vėl dedamas kablelis, rašomas antrojo autoriaus vardas ar vardo inicialas ir pavardė, po jos dedamas jungtukas „ir“, rašoma trečiojo autoriaus vardas ar vardo inicialas ir pavardė. Pvz.:

ŽVIRELIENĖ, Renata, Daiva ŽOSTAUTIENĖ ir Rita KUVYKAITĖ, 2013. *Prekės valdymas: pateiktys ir praktinės užduotys*. Kaunas: Technologija. ISBN 978-609-02-1011-6.

**Jeigu šaltinyje 4 ir daugiau autorių**, bibliografiniame apraše, jeigu įmanoma, turėtų būti pateikiami visi asmenvardžiai. Jeigu nusprendžiama nerašyti visų autorių pavardžių, tuomet bibliografinis aprašas pradedamas pirmojo autoriaus pavarde, dedamas kablelis, tada rašomas pirmojo autoriaus vardas arba vardo inicialas, dedamas kablelis ir rašoma santrumpa „et al.“ arba „ir kiti“. Pvz.:

GALDIKAITĖ, Eglė, Asta BANAITYĖ, Algimantas PAULASKAS, Jana RADZIJEVSKAJA ir Irina GOLOVLJOVA, 2013. Investigation genetic diversity of *Ixodes ricinus* based on four microsatellite loci. *Biologija = Biology* [interaktyvus]. vol. 59, no. 2, p. 201-212 [žiūrėta 2014 m. gruodžio 4 d.]. ISSN 1392-0146. Prieiga per: doi:10.6001/biologija.v59i2.2753.

BUTKAUSKAS, Dalius, et al., 2013. Genetic techniques for designation of main flyways of the woodpigeon (*Columba palumbus*) in Europe as a tool for control and prevention of pathogenic diseases. *Veterinarija ir zootechnika*, vol. 63, no. 85, p. 12-16.

**Jeigu šaltinio autorius yra kolektyvas** (institucija, komisija, asociacija, draugija, komitetas ir t.t.), rašomas pilnas kolektyvo pavadinimas didžiosiomis raidėmis. Jei kolektyvas priklauso didesnei organizacijai, šios organizacijos pavadinimas taip pat pateikiamas kartu su padaliniais, padaliniai atskiriami taškais. Didžiosiomis raidėmis rašomas tik pagrindinės organizacijos pavadinimas. Pvz.:

IMPERIAL CHEMICAL INDUSTRIES. Paints Division, 1987. *"Come home to colour": large colour samples, decorating ideas and practical tips from Dulux*. Slough: Imperial Chemical Industries.

**Vyriausybės padaliniais** turi būti nurodomas šalies pavadinimas. Šalių pavadinimai gali būti rašomi originalia arba šaltinio kalba. Pvz.:

LIETUVOS RESPUBLIKA. Švietimo ir mokslo ministerija, 2011. *2011-2013 metų pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų bendrieji ugdymo planai*. Vilnius: Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministerijos Švietimo aprūpinimo centras. ISBN 978-9986-03-658-6.

SVERIGE. Försvarets Materielverk, 1993. *Defence procurement in Sweden - FMV: the Swedish defence materiel administration*. Bonn: Försvarets Materielverk.

**Po kolektyvo pavadinimo** laužtiniuose skliaustuose galima rašyti šalies, miesto pavadinimą, kolektyvo adresą, jeigu šios informacijos nėra skelbimo vietos duomenyse ar be šios informacijos būtų sunku identifikuoti kolektyvą. Pvz.:

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK [s'Gravenhage], 1993. *Nederlandse bibliografie 1801-1832*. Houten: Bohn Stafleu Van Loghum. ISBN 90-313-1217-7.

**Jeigu šaltinis neturi autoriaus (pvz., enciklopedijos, žodynai)** bibliografinis aprašas pradamas leidinio antrašte, rašoma *kursyvu*. Pvz.:

*A history of Greece*, 1994. Sydney: Irwin.

### Skelbimo data

Po pirmojo bibliografinio aprašo elemento (autoriaus arba antraštės, jeigu nėra autoriaus) rašomas kablelis ir nurodoma skelbimo data (metai).

AZARYAHU, Maoz, 1997. German reunification and the politics of street names: the case of East Berlin. *Political Geography*, 8, vol. 16, no. 6, p. 479-493. ISSN 0962-6298. Prieiga per: doi:10.1016/S0962-6298(96)00053-4

*Lietuvių mitologija: iš Norberto Vėliaus palikimo*, 2013. Vilnius: Mintis. ISBN 978-5-417-01068-2.

### Antraštė

Jeigu informacijos šaltinis yra **knyga**, tada po skelbimo datos dedamas taškas ir knygos antraštė rašoma *kursyvu*. Didžiųjų raidžių rašyba turi atitikti kalboje ar rašto sistemoje, kuria pateikiama nuoroda, nusistovėjusią praktiką. Pvz.:

BARANAUSKAS, Egidijus, et al., 2010. *Daiktinė teisė*. Vilnius: Mykolo Romerio universiteto Leidybos centras. ISBN 978-9955-19-214-5.

Jeigu informacijos šaltinis yra **versta knyga**, po šaltinio antraštės laužtiniuose skliaustuose galima pateikti originalią antraštę, pvz.:

SNYDER, Timothy, 2012. *Kruvinos žemės: Europa tarp Hitlerio ir Stalino* [Bloodlands: Europe between Hitler and Stalin]. Vertė Vitalijus Šarkovas. Vilnius: Tyto alba. ISBN 978-9986-16-850-8.

Jeigu informacijos šaltinis yra **straipsnis**, tada po skelbimo datos dedamas taškas ir rašoma straipsnio antraštė, po jos dedamas taškas ir rašoma žurnalo antraštė *kursyvu*. Pvz.:

ALEKSANDRAVIČIUS, Egidijus, 2006. Post-Communist transition: the case of two Lithuanian capital cities. *Revue internationale de sociologie*, vol. 16, no. 2, p. 347-360. ISSN 0390-6701.

Jeigu šaltinis yra **knygos dalis** (skyrius ar straipsnis), po dalies antraštės dedamas taškas. Rašoma „In:“, nurodomi knygos redaktoriai (jeigu yra), *kursyvu* rašoma knygos antraštė. Pvz.:

FRAKE, Charles O., 1997. Struck by speech: the Yakan concept of litigation. In: L. NADER ed., *Law in culture and society*. Berkeley: University of California Press, p. 147-167.

DUBONIS, Artūras, 2013. Kas buvo aukštaičiai Lietuvoje XIII-XV amžiais? In: *Ministri historiae: pagalbiniai istorijos mokslai Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės tyrimuose*. Vilnius: Lietuvos istorijos institutas, p. 93-107. ISBN 978-9955-847-70-0.

### Laikmenos rūšis [elektroniniams dokumentams]

Jeigu cituojamas dokumentas yra interaktyvus (elektroninė knyga, elektroninis straipsnis, internetinis tinklalapis), jo rūšį privaloma nurodyti bibliografiniame apraše. Elektroninės laikmenos rūšis (pvz. interaktyvus) nurodoma laužtiniuose skliaustuose po antraštės. Jeigu cituojamas dokumentas yra elektroninis straipsnis, laikmenos rūšis nurodoma po žurnalo antraštės. Pvz.:

DANYTĖ, Milda, 2011. *Introduction to the analysis of crime fiction: a user-friendly guide* [interaktyvus]. Kaunas: Vytauto Didžiojo universiteto leidykla [žiūrėta 2014 m. lapkričio 18 d.]. ISBN 978-9955-12-698-0. Prieiga per internetą: [http://vddb.laba.lt/obj/LT-eLABa-0001:B.03~2011~ISBN\\_978-9955-12-698-0](http://vddb.laba.lt/obj/LT-eLABa-0001:B.03~2011~ISBN_978-9955-12-698-0)

MANSBACH, S.A., 2006. Modernist architecture and nationalist aspiration in the Baltic: two case studies. *Journal of the Society of Architectural Historians* [interaktyvus], Mar., vol. 65, no. 1, p. 92-111 [žiūrėta 2014 m. gruodžio 11 d.]. JSTOR. ISSN 0037-9808.

## Leidimas

Pakartotinio leidimo duomenys pateikiami po šaltinio antraštės, o jeigu šaltinis yra elektroninis išteklius – po laikmenos rūšies. Laidos numeris arba kitas leidimo pakartojimo žymuo pateikiami taip, kaip nurodyta šaltinyje. Pvz.:

DAUKANTIENĖ, Virginija, 2013. *Siuvinių gamybos technologija*. 2-oji patais. ir papild. laida. Kaunas: Technologija. ISBN 978-609-02-0934-9.

VENCKUS, Zenonas, 2008. *Aplinkos apsaugos politika ir teisė* [interaktyvus]. 2-oji pataisyta laida. Vilnius: Technika [žiūrėta 2014 m. gruodžio 3 d.]. VGTU leidyklos elektroninės knygos. ISBN 9789955287261. Prieiga per: doi:10.3846/900-S

## Antrinė atsakomybė (vertėjai, redaktoriai, sudarytojai ir kt.)

Asmenų ar kolektyvų, atliekančių pagalbines funkcijas (vertėjai, redaktoriai, sudarytojai ir kt.), asmenvardžiai ir pavadinimai, jų atliekamos funkcijos gali būti pateikiami po šaltinio antraštės, tačiau tai **nėra privalomas bibliografinio aprašo elementas**. Pvz.

SNYDER, Timothy, 2012. *Tautų rekonstrukcija: Lenkija, Ukraina, Lietuva, Baltarusija, 1569-1999* [The reconstruction of nations: Poland, Ukraine, Lithuania, Belarus, 1569-1999]. 2-oji laida. Vertė Rimantas Matulis. Vilnius: Mintis. ISBN 978-5-417-01041-5.

*Dabartinės lietuvių kalbos žodynas*, 2012. 7-as pataisytas ir papildytas leid. Vyriausiasis redaktorius Stasys Keinys. Vilnius: Lietuvių kalbos institutas. ISBN 978-609-411-079-5.

*Kalbos, pakeitusios pasaulį*, 2014. Sudarytojas ir įžangos autorius Simon Sebag Montefiore. Vilnius: Tyto alba. ISBN 978-9986-16-985-7.

## Skelbimo vieta

Skelbimo vieta (miesto, kuriame šaltinis buvo išleistas, pavadinimas) knygos bibliografiniame apraše pateikiama po leidimo ar antrinės atsakomybės duomenų. Jeigu šių duomenų nėra, skelbimo vieta pateikiama po antraštės, o jeigu šaltinis yra elektroninis išteklius – po laikmenos rūšies. Straipsnių bibliografiniuose aprašuose skelbimo vietos nurodyti nereikia.

Miesto pavadinimas turi būti rašomas originalo kalba vardininko linksniu kaip šaltinyje. Galima skliaustuose po miesto pavadinimo pateikti valstijos, provincijos, šalies pavadinimą ar santrumpą. Po miesto pavadinimo iškart rašomas dvitaškis. Pvz.:

ŠINKŪNIENĖ, Jautrė Ramutė, 2012. *Bendruomeniškumas, komunikacija ir muzika: sociokultūriniai negalios aspektai*. Vilnius: Mykolo Romerio universitetas. ISBN 978-9955-19-460-6.

CAMERON, Rob, 2011. *Pro Windows Phone App development*. 2nd ed. Berkeley (Calif.): Apress. ISBN 978-1-4302-3936-9.

## Leidėjas

Leidėjo duomenys bibliografiniame apraše pateikiami po skelbimo vietos duomenų. Tarp skelbimo vietos ir leidėjo rašomas dvitaškis. Leidėjo pavadinimas gali būti rašomas ne visas arba sutrumpintas, jei dėl to nekyla neaiškumų. Frazės „and company“, „and sons“, „Inc.“ ir pan. praleidžiamos. Žodis „Press“ nepraleidžiamas. Jeigu šaltinyje yra keli leidėjai, bibliografiniame apraše nurodomas išskirtiniu šriftu pateiktas leidėjo vardas. Jei leidėjai pateikti vienodu šriftu, nurodomas pirmasis. Jeigu šaltinyje leidėjas nepateiktas, rašoma frazė „leidėjas nežinomas arba atitinkama santrumpa „s.n.“. Pvz.:

ALEKSANDRAVIČIUS, Egidijus, 2003. *Giesmininko kelias: monografija*. Vilnius: Versus aureus. ISBN 9955-60-100-0.

CAMERON, Rob, 2011. *Pro Windows Phone app development*. 2nd ed. Berkeley (Calif.): Apress. ISBN 978-1-4302-3936-9.

ZUMERIS, Bronius, 1956. *Gyvenimo keliu: mintys jaunimui*. Castelnuovo don Bosco: s.n.

## Numeracija

Žurnalo numeracija bibliografiniame apraše pateikiama po žurnalo pavadinimo. Tarp žurnalo pavadinimo ir numeracijos rašomas kablelis. Bibliografiniame apraše naudojami tokie patys terminai kaip ir pačiame šaltinyje, stambesnis numeracijos elementas rašomas prieš smulkesnįjį. Pvz.:

ABROMAVIČIUS, Edgaras ir Lina PILELIENĖ, 2014. Produktų demonstravimo vaizdo žaidime veiksmingumo vertinimas. *Organizacijų vadyba: sisteminiai tyrimai*, nr. 70, p. 7-21. ISSN 2335-8750. Prieiga per: doi:10.7220/MOSR.1392.1142.2014.70.1

ANDRIUŠKEVIČIENĖ, Jūratė ir Daina KAZLAUSKAITĖ, 2014. Quelles langues apprendre? Choix des langues étrangères à l'Université Vytautas Magnus. *Darnioji daugiakalbystė: periodinis mokslo žurnalas*, [T.] 4, p. 58-71. ISSN 2335-2019. Prieiga per: doi:10.7220/2335-2027.4.4

SNYDER, Timothy, et al., 2010. Politics of history in Eastern Europe. *Journal of Modern European History*, vol. 8, no. 2, p. 141-163. ISSN 1611-8944.

Bibliografiniame apraše galima praleisti terminus „volume“, „tomas“, „numeris“. Tuomet tomo numeris yra paryšklinamas, o žurnalo numeris rašomas skliausteliuose. Pvz.:

BUDRIŪNAITĖ, Agnė, 2014. The art of stopping when it's time to stop. A philosophical approach to the daoist notion of wú wéi. *International Journal of Area Studies* [interaktyvus], 9(1), 5-18 [žiūrėta 2014 m. lapkričio 19 d.]. ISSN 2029-2074. Prieiga per: doi:10.2478/ijas-2014-0001

## Nuorodos sudarymo data [elektroniniams ištekliams]

Elektroninių dokumentų bibliografiniuose aprašuose laužtiniuose skliaustuose pateikiama konkreti data, kada šis dokumentas buvo peržiūrėtas. Nuorodos sudarymo data pateikiama po skelbimo duomenų (jeigu cituojama knyga) arba po žurnalo numeracijos ir puslapių (jeigu cituojamas straipsnis). Tarp šių duomenų nerašomas joks skyrybos ženklas. Prieš nuorodos sudarymo datą rašomas žodis „žiūrėta“. Pvz.:

DANYTĖ, Milda, 2011. *Introduction to the analysis of crime fiction: a user-friendly guide* [interaktyvus]. Kaunas: Vytauto Didžiojo universiteto leidykla [žiūrėta 2014 m. lapkričio 18 d.]. Vytauto Didžiojo universiteto e. publikacijų talpykla (VDU ePub). ISBN 978-9955-12-698-0. Prieiga per internetą: [http://vddb.laba.lt/obj/LT-eLABa-0001:B.03~2011~ISBN\\_978-9955-12-698-0](http://vddb.laba.lt/obj/LT-eLABa-0001:B.03~2011~ISBN_978-9955-12-698-0)

## Standartinis numeris

Jeigu dokumentas turi standartinį numerį (ISBN, ISSN, ISMN, ISRC) ar kitą identifikatorių (DOI), jis yra pateikiamas bibliografinio aprašo pabaigoje. Prieš DOI numerį rašoma frazė „Prieiga per:“. Pvz.:

ALEKSANDRAVIČIUS, Egidijus, 2003. *Giesmininko kelias: monografija*. Vilnius: Versus aureus. ISBN 9955-601-00-0.

ANDRIUŠKEVIČIENĖ, Jūratė ir Daina KAZLAUSKAITĖ, 2014. Quelles langues apprendre? Choix des langues étrangères à l'Université Vytautas Magnus. *Darnioji daugiakalbystė: periodinis mokslo žurnalas*, [T.] 4, p. 58-71. ISSN 2335-2019. Prieiga per: doi:10.7220/2335-2027.4.4

## Išgijimo sąlygos ir prieiga [elektroniniams dokumentams]

Jeigu dokumentas yra **elektroninis**, būtina pateikti **informaciją apie šaltinio buvimo vietą ir prieigos būdą** (pvz. internetinis adresas). Ši informacija pristatoma fraze „**Prieiga per**“. Ji rašoma bibliografinio aprašo pabaigoje. Pvz.:

HAND, Becky, n.d. *All about artificial sweeteners: the lowdown on zero-calorie sugar substitutes*. SparkPeople. [žiūrėta 2014 m. gruodžio 4 d.]. Prieiga per: <http://www.sparkpeople.com>

Jei elektroninis dokumentas **turi DOI** numerį, jį galima nurodyti vietoje internetinio adreso. Pvz.:

BUDRIŪNAITĖ, Agnė, 2014. The art of stopping when it's time to stop. A philosophical approach to the daoist notion of wú wéi. *International Journal of Area Studies* [interaktyvus], 9(1) p. 5-18, [žiūrėta 2014 m. lapkričio 19 d.]. Prieiga per: doi:10.2478/ijas-2014-0001

Jeigu cituojamas šaltinis yra **elektroninis dokumentas, esantis duomenų bazėje ar talpykloje**, pastarosios pavadinimas gali būti nurodomas po nuorodos sudarymo datos, bet prieš standartinį numerį. Internetinė nuoroda į elektroninį dokumentą duomenų bazėje nėra privaloma, galima pateikti tik pastovią nuorodą arba nurodyti DOI numerį. Pvz.:

VENCKUS, Zenonas, 2008. *Aplinkos apsaugos politika ir teisė* [interaktyvus]. 2-oji pataisyta laida. Vilnius: Technika [žiūrėta 2014 m. gruodžio 3 d.]. VGTU leidyklos elektroninės knygos. ISBN 9789955287261. Prieiga per: doi:10.3846/900-S

MANSBACH, S.A., 2006. Modernist architecture and nationalist aspiration in the Baltic: two case studies. *Journal of the Society of Architectural Historians* [interaktyvus], Mar., vol. 65, no. 1, p. 92-111 [žiūrėta 2014 m. gruodžio 11 d.]. JSTOR. ISSN 0037-9808.